

ДОВІРА В СИСТЕМІ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ: АСПЕКТ КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТА

Тетяна Гребенюк

Запорізький державний медичний університет

The fundamental value of trust as a core of academic integrity as an axiological construct is considered within the context of formal assessment and control of student's academic achievements. It is stated that the matter of trust should be specifically outlined in course syllabi and other student-oriented documents regulating academic process.

Довіра, поруч із чесністю, справедливістю, повагою, відповідальністю й сміливістю, належить до переліку фундаментальних цінностей академічної доброчесності. У «Глосарії з академічної доброчесності», укладеному за підтримки фонду Erasmus+ та проєкту "European Network for Academic Integrity", подано таке визначення довіри: «Принцип, за яким усі учасники освітнього й наукового процесу можуть бути твердо переконаними в надійності, правдивості й чесності один одного і взаємодіяти виходячи з цього переконання. Отже, учасники можуть довіряти іншим і, своєю чергою, очікувати довіри від інших» [3].

Однак у контексті посилення уваги до проблем академічної доброчесності, зокрема, в процесі проходження студентами заходів контролю знань, постає питання співвідношення довіри до здобувача освіти й необхідності контролювати дотримання ним вимог якісної й чесної навчальної діяльності.

Бернард Вітлі й Патрісія Кейт-Шпігель, зазначаючи, що колізія між презумпцією довіри до студентів й очікуванням можливих шахраювань і порушень доброчесності з їх боку спричиняє некомфортний стан викладача, вказують на необхідність системи заходів постійного контролю й інформування про вимоги доброчесного навчання й конкретні процедури запобігання порушенням [2]. Адже у протилежному випадку освітня діяльність буде непродуктивною.

Можливі патерни поведінки при усвідомленні абсолютної довіри демонструє Джеймс Ланг у своїй книзі «Cheating Lessons» [1], наводячи дані про експеримент, проведений психологами в Північній Ірландії в 2010 році.

За умовами експерименту діти 5–9 років задля отримання солодошів повинні були виконати складне завдання: попасти м'ячем у мішень, розташовану в них за спиною, на відстані семи кроків. Одна група дітей виконувала завдання в кімнаті, де була присутня жінка-спостерігач, друга – в кімнаті, де, крім них, нікого не було, а третя – в кімнаті, де нібито була присутня спостерігачка «Принцеса Еліс» (вигаданий персонаж). Як показало відеоспостереження,

діти з першої групи майже не шахраювали, діти з другої групи переважно шахраювали, а в третій групі шахраювали ті, хто не вірив у існування «Принцеси Еліс», а поводитися чесно ті, хто в нього вірив.

Тож Ланге робить висновок про те, що, незалежно від реального стану справ, віра здобувачів освіти в наявність котролюючої інстанції є запорукою вищого рівня їхньої чесності.

Проте, крім цього, варто звернути увагу на місце навчальної діяльності в структурі мотивації студентів. Зокрема, Антуанетта Вайбель і Фредерік Сікс у своєму дослідженні довіри в професійних стосунках «працівник–роботодавець», акцентують увагу на внутрішній мотивації працівника до діяльності як умові сумлінного виконання завдань, що дає роботодавцеві підстави для підвищення довіри до нього [4]. Цей механізм можна поширити й на навчальну діяльність, при якій внутрішня мотивація студента отримати знання, вміння й навички, що реалізуються у відповідних компетентностях, свідчить на користь більш сумлінного, відповідального й чесного виконання завдань. У випадку ж мотивації до отримання суто формальних результатів (високої оцінки, диплому про освіту) здобувач освіти не є зацікавленим у максимально добросовісному навчанні, а отже співпраця викладача з ним вимагає повного спектру заходів контролю.

У будь-якому випадку, процедури контролю адміністрації закладу вищої освіти й викладацького складу за навчальною діяльністю здобувачів вищої освіти мають обумовлюватися у відповідних внутрішніх регулюючих документах закладу (зокрема, в кодексах честі або їх відповідниках) і бути доведеними до відома студентів у силабусах із навчальних дисциплін.

ЛІТЕРАТУРА

1. Lang James M. *Cheating Lessons*. Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts; London, England, 2013. 272 p.
2. Whitley Bernard E., Keith-Spiegel Patricia. *Academic dishonesty: an educator's guide*. L. Erlbaum, 2002. 169 p.
3. Tauginienė L, Gaizauskaitė, I, Glendinning, I, Kravjar, J, Ojsteršek, M, Ribeiro, L, Odiņeca, T, Marino, F, Cosentino, M, Sivasubramaniam, S. *Glossary for Academic Integrity*. ENAI Report 3G. [Електронний ресурс] Режим доступу: https://www.academicintegrity.eu/wp/wp-content/uploads/2018/02/GLOSSARY_final.pdf
4. Weibel Antoinette, Six Frédérique. *Trust and control: the role of intrinsic motivation*. In: *Handbook of Advances in Trust Research*. Ed. Reinhard Bachmann, Akbar Zaheer. Edward Elgar Pub., 2013. P. 57–81.